

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 31 de gener del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a les cinc i set minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Es dona compte del dictamen aprovat en la sessió secreta d'ahir, desestimant els suplicatoris per al processament dels Diputats senyors Xirau, Comorera i Lloret.

Ordre del dia :

Prec del senyor Canturri, al senyor Conseller d'Economia, en defensa dels interessos dels ramaders.

Precs del senyor Galés al senyor Conseller de Governació i al senyor Conseller de Cultura, respectivament, referents a la publicació oficial dels resultats de les eleccions i sobre els mestres laics i els Patronats d'Ensenyament.

Respostes dels senyors Consellers de Governació i de Cultura.

Rectificació del senyor Galés.

Prec del senyor Simó i Bofarull al senyor Conseller de Governació, respecte de les insercions en el Butlletí Oficial.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

Rectificació del senyor Bofarull.

Prec del senyor Rouret, al senyor Conseller de Treball, en relació a la vaga dels obrers de l'Electro-Química, a la vila de Flix.

Continuació de la interpellació sobre la política electoral del Govern.

Intervenció del senyor Conseller de Governació.

El senyor Romeva rectifica.

Discurs de l'honorable senyor President de la Generalitat.

Resta acabada la interpellació.

Se suspèn la sessió per menys de deu minuts, i és represa a un quart de vuit.

El senyor Conseller de Finances dona lectura a un Projecte de Llei relatiu a una ampliació de crèdit al pressupost de despeses vigent. Passa a la Comissió.

En raó d'haver de reunir-se les Comissions parlamentàries, s'acorda aixecar la sessió.

Ordre del dia per a la sessió de dijous.

S'aixeca la sessió a un quart de vuit i quatre minuts de la vetlla.

Comença la sessió a les cinc i set minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas i Maristany.

Es llegeix i aprova l'acta de la sessió anterior.

El Sr. PRESIDENT: Es donarà compte del dictamen aprovat en la sessió secreta, desestimant els suplicatoris a què fa referència.

(Un senyor Secretari dóna lectura al següent)

«DICTAMEN

Reunida la Comissió de Suplicatoris sota la presidència del senyor Josep Andreu i Abelló i amb assistència dels Vocals senyors Joan B. Soler i Bru, Enric Canturri i Ramonet, Pere Comes i Calvet, i Joan Fronjosà i Salamó, actuant de Secretari el senyor Francesc Farreres i Duran, per tal de dictaminar sobre els Suplicatoris que adrecen a aquest Parlament el Jutge de Primera Instància i Instrucció número 5 d'aquesta i el Jutge d'Instrucció número 3, també d'aquesta ciutat, per a processar els Diputats a aquest Parlament senyors Antoni Xirau i Palau, Joan Comorera i Sòler i Pere Lloret i Ordeix; i examinats els antecedents dels sumaris d'on deriven els esmentats suplicatoris, la Comissió, per unanimitat, estima que no procedeix llur concessió i en conseqüència proposa al Parlament que es serveixi denegar els repetits Suplicatoris.

Palau del Parlament, 30 de gener del 1934. — El President, Josep Andreu i Abelló. — El Secretari, Francesc Farreres i Duran.»

El Sr. PRESIDENT: Aquest dictamen fou aprovat en la sessió secreta celebrada en el dia d'ahir.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

En defensa dels interessos dels ramaders

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Canturri.

El Sr. CANTURRI: Senyors Diputats: Es per a dirigir un prec a l'honorable senyor Conseller d'Economia, i com que no és aquí present, prego a la Mesa que li traslladi després.

Es tracta d'un afer molt important, i, encara que no sigui atribució del Govern de Catalunya resoldre'l, jo, des d'aquí, crec que tinc l'obligació de fer sentir la meua veu a l'objecte de defensar uns interessos que es veuen amenaçats en aquests moments. Es tracta de què per afavorir la venda de taronges a Holanda s'està gestionant per a portar a cap un nou tractat comercial amb l'esmentat país a fi de rebaixar els drets de duana dels formatges de bola, coneguts amb el nom de formatges d'Holanda. Si aquest tractat de comerç s'arribés a portar a terme en la forma amb què està projectat, és evident que la ramaderia catalana, principalment, i la ramaderia, també, de tot el nord d'Espanya sofriria un greu cop, perquè, com no ignoren els senyors Diputats, la indústria dels derivats de la llet ha adquirit ja a tot el Pireneu català una importància extraordinària, sobretot en les meves comarques, o sigui a la comarca de la Seu d'Urgell i la de Cerdanya.

(Entren a la Cambra els honorables senyor President de la Generalitat i senyors Consellers de Governació i de Cultura.)

Sé que ja s'han mogut els interessats a fi i efecte de portar tota classe de dades per evitar que aquest projecte pugui arribar a una realització que ocasioni greus perjudicis a aquesta indústria naixent.

Per això, preguem, doncs, a l'honorable senyor Conseller d'Economia, que faci tot el que li sigui possible per a fer arribar la seva veu al Govern d'Espanya, a l'objecte de què amb la finalitat de beneficiar als tarongers, no es perjudiqui injustament una indústria d'un volum com és aquesta; i màxim, quan segons dades que jo tinc i que segurament l'honorable senyor Conseller també té, aquest tractat que es projecta fer no beneficiaria pas a l'economia espanyola, sinó que la perjudicaria, tota vegada que la balança comercial ha estat en l'últim exercici francament beneficiosa per Holanda. Per tant, seria incomprensible que es concertés un tractat de comerç que encara desnivellés més la balança comercial a favor d'Holanda i en perjudici d'Espanya.

Creiem que el Govern espanyol en portar a terme aquest tractat podrà molt bé trobar altres mesures a l'objecte de no perjudicar la indústria ramadera. I espero, per tant, que l'honorable senyor Conseller d'Economia i el Govern de Catalunya es preocuparan d'aquest afer i interposaran la seva valuosa influència per evitar que aquest tractat es porti a terme en les condicions projectades, perquè si així fos, es produiria la ruïna dels pagesos i ramaders del Pireneu català. I abans de què en el nostre país es promogui un conflicte d'aquesta naturalesa, que causaria danys irreparables, jo em permeto cridar l'atenció del Govern a l'objecte de que procuri evitar el mal.

El Sr. PRESIDENT: En absència del senyor Conseller d'Economia, la Mesa trametrà, amb molt de gust, el prec formulat pel Diputat senyor Canturri.

La publicació oficial dels resultats de les eleccions. Els mestres laics i els Patronats d'Ensenyament

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS: Senyors Diputats: Desitjava fer especialment al senyor Conseller de Governació, un petit prec referent a la manera com apareixen publicats en el *Bulletí Oficial de la Generalitat*, les dades referents als resultats de les passades eleccions municipals, dades que apareixen amb molta deficiència, no degut, segurament, a omissió ni a negligència de l'Administració Central, però sí molt possiblement degut a la manera com vénen les dades.

Són molts els casos en què en el *Bulletí Oficial de la Generalitat*, no consta la filiació de les respectives candidatures; i altres casos en què constant la filiació de les candidatures, no consten els noms dels Consellers elegits; i altres casos, encara, en què no figuren les votacions assolides per cada una de les bandes. Aquestes deficiències, fan impossible un estudi d'estadística que pugui reportar claredat respecte a la situació política general del país.

Es amb aquesta finalitat, especialment, i pel que toca a aquest punt, que jo pregaria a l'honorable senyor Conseller de Governació, el nostre distingit amic senyor Selves, que volgués interposar el seu

manament perquè fossin subsanades aquestes deficiències, aquestes petites deficiències que jo reconec que són de tràmit, però que subsanades ens permetrien fer-nos càrrec de la situació real dels Partits polítics en les comarques, en ordre a la seva força i volum. I, sobretot, ens permetrà una cosa, i és el posar de relleu la falsedat amb què es diu que el 40 per 100 dels Municipis de Catalunya són afectes a la Lliga; perquè malgrat les deficiències amb què vénen aquestes dades, el *Butlletí Oficial* demostra una cosa que fins ara resta ben palesa, i és que amb el nom de Lliga Catalana s'han presentat molt poques candidatures que anessin a la lluita, perquè la majoria d'elles han necessitat emmascarar-se amb denominacions que vinguessin a ésser una mena d'esquer per a captar les apetències localistes i s'han presentat amb el nom d'«Unió Ciutadana», d'«Unió Administrativa», i altres denominacions semblants.

Tot això té un interès de conjunt, ultra l'interès particular de què es pugui comptar amb forma de document oficial amb dades fefaents de les eleccions en cada un dels pobles per la constitució dels respectius Municipis. Espero que la sempre acreditada amabilitat de l'honorable senyor Conseller de Governació posarà cura en atendre el nostre prec.

I aprofitant l'avinentesa de trobar-me en l'ús de la paraula, també desitjaria adreçar-me a l'honorable senyor Conseller de Cultura perquè tingués esment dels dissenys que es manifesten en una part del Magisteri de Catalunya, i especialment de Barcelona, perquè en el Patronat d'Ensenyament que es forja sota l'alta direcció de la Generalitat poguessin tenir una representació adient, adequada, els mestres laics, precisament els mestres que han lluitat des de fa temps a favor de la laïcització de l'ensenyament. Aquests mestres tenen una executòria i un indiscutible prestigi per la seva devoció a la causa republicana i democràtica, i convindria tenir en compte aquest fet, perquè ells s'han hagut de debatre en moments de grans dificultats, especialment dificultats d'ordre econòmic, i la seva modestia material crec que en aquests moments ha d'ésser un títol més per a merèixer l'atenció del nostre Govern, perquè és just i és lògic que ells, que han estat disposats en moments difícils a sostenir la lluita sense mitjans de cap classe, en aquests moments puguin ésser atesos per l'actual Govern, que té entre les seves missions la de fer el traspàs de l'ensenyament i la laïcització de l'ensenyament d'acord amb les Lleis constitucionals.

Aquests mestres que estan agrupats en associacions, indiquen també la conveniència de què en poder parlar ells del seu problema, puguin posar de relleu com d'una manera indirecta i mitjançant un esforç mínim es pot atreure a la causa de l'ensenyament a multituds d'establiments particulars. Ells recreen una experiència, que precisament utilitzen les dretes amb molt d'èxit, i és el fet de què tan sols amb una petita subvenció, a vegades amb la subvenció mínima que representa 50 ptes. per col·legi, es consegueix que institucions particulars restin controlades per les Junes diocesanes o altres entitats semblants. D'aquesta manera, si poden fer sentir la seva veu dintre del Patronat d'ensenyament, podran indicar els camins a seguir perquè resti reforçada l'acció del govern en el sentit de la laïcització de l'ensenyament.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller de Governació té la paraula.

El Sr. CONSELLER de Governació: Breument, senyors Diputats, i a requeriment de l'amable indicació del senyor Galés, he de manifestar el següent: En les darreres eleccions es va instaurar un procediment nou electoral i aquest procediment nou de llistes, la primera vegada que s'ha posat en pràctica a Catalunya ha creat certes dificultats.

Nosaltres voldríem fer una tria absoluta de la filiació política de les distintes candidatures per desvirtuar aquest confusióisme que ha indicat el senyor Galés en ordre a candidatures d'«Unió Ciutadana», «Unió Administrativa», etc., en ordre a tota aquesta sèrie de candidatures, de conglomerat, passant des dels carlins pels monàrquics fins a Lliga Catalana. I una vegada que tinguem les dades concretes, el senyor Galés veurà atès l'esperit del seu prec, perquè en el *Butlletí Oficial de la Generalitat* apareixerà la filiació de cada una d'aquestes candidatures i es veurà d'una manera ben evident, que aquest quaranta per cent de Municipis afectes, que diu Lliga Catalana que compta entre els de Catalunya, no és cert, sinó que és amb un percentatge molt inferior.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller de Cultura té la paraula.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Simplement, per a respondre al prec del meu estimat amic senyor Galés i manifestar-li l'interès que jo també tinc per ajudar de la millor manera possible, els mestres laics, i sumar-me als elogis que ell ha tingut per aquests mestres, perquè ara no costa res de fer de mestre laic, perquè en definitiva actuant de mestre laic es compleix millor la constitució, que no sentint-se mestre laic. Però quan aquests mestres actuaven com a laics s'atreien la persecució de la gent governant i el buit que els hi feien les famílies per raó dels prejudicis religiosos que s'han tingut fins ara.

Nosaltres procurarem atendre'ls tant com puguem. I jo afegeixo el meu elogi a l'elogi que l'amic Galés feia dels mestres laics que amb tant d'heroisme han treballat fins avui.

Però en quant es refereix als Patronats mixtos, com ja he dit, no és possible que puguin prendre-hi part, perquè es tracta de Patronats que són ja fets i que no depenen de la Generalitat, sinó que eren de l'Estat i aquest va acceptar una representació de la Generalitat que li vàrem oferir. Quant a aquests Patronats, no es pot, doncs, fer res; però d'ara endavant en totes les altres coses que es constitueixin i que depenguin del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, recordaré amb l'interès que mereixen ésser recordats els mestres laics. I en totes aquelles altres coses que poguessin ésser un ajut econòmic i moral, jo ja els he promès que la Generalitat s'ocuparà del seu cas i que farà tot el que ells mereixen per allò que han vingut fent fins ara.

El Sr. GALÉS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS: Senzillament, per a regraciar, de la manera més cordial, la resposta que ha merescut el prec fet al senyor Conseller de Governació i el que també he fet a l'honorable Conseller de Cultura, senyor Ventura Gassol. No esperava menys de la seva disposició i de la seva constant actuació, esperant que tindran una efectivitat les demandes aquí presentades, dono per finida la meva intervenció.

Les insercions en el Butlletí Oficial

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Dos mots, senyors Diputats, suggerits per associació d'idees quan parlava el senyor Diputat que ha fet esment del *Butlletí Oficial de la Generalitat*.

S'han suprimit els tres *Butlletins* de les ex-províncies de Catalunya. Els interessats per una sèrie d'affers privats o públics obligats a consultar-lo o a veure-hi inserides publicacions que els afectaven en una forma obligatòria o personal, ja es tractés d'inserció d'anuncis oficials d'Ajuntaments, d'edictes, de proclames o de crides, com saben els senyors Diputats, tant si afectaven a la jurisdicció contenciosa voluntària o a la contenciosa administrativa, en aquells *Butlletins* de les ex-províncies es podien veure les publicacions amb certa regularitat, però avui es veuen inserits — quan s'hi veuen — en el *Butlletí Oficial de la Generalitat*, amb un retard tan considerable, que la major part de les vegades això obliga a anul·lar actuacions judicials i a portar-les a terme en dates no diré que simulades, però sempre amb pertorbació de la funció judicial i dels interessos sobre els quals aquests versen.

Prego al Govern, al Departament del qual depengui la publicació del Butlletí, que ja que s'ha centralitzat la publicació, cosa que de moment no he de criticar, malgrat ésser una primera mostra desagradable de centralització de serveis, que les publicacions que tinguin aquests efectes oficials s'insereixin en el *Butlletí Oficial de la Generalitat* tenint en compte l'abast dels períodes o terminis que la pròpia publicació signifiqui per tal d'evitar perjudicis.

Estic segur que el Govern no ha pogut fer-ho fins ara, per haver hagut de fixar la seva atenció en coses de molta més importància que no pas en aquesta materialitat de dates, però estic segur que bastarà que ho apunti perquè si és cert — i ell podrà perfectament comprovar-ho — seré atès i seran esmenats els errors, la qual cosa espero i agraeixo a la bestreta.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Realment, el *Butlletí Oficial de la Generalitat* pertany al Departament de Governació, i és efectivament cert el que ha denunciat el senyor Simó i Bofarull, de què hi han hagut vegades en què s'han produït els edictes amb cert retard, i això, naturalment, porta un perjudici que entre tots hem de tenir interès a evitar. Però jo li vull dir al senyor Simó i Bofarull el motiu de la refosa del que es publicava en els antics *Butlletins Oficials* en l'actual de la Generalitat.

En proposar la Comissió Mixta de Traspassos l'anul·lació dels Governos civils de Catalunya, es donava el cas que hi havia una sèrie de serveis encomanats per l'Estat als Governos civils no traspassats. Molts d'ells són serveis reservats a l'Estat i altres que perquè la Comissió Mixta no ha pogut, no són traspassats encara. Va cercar-se llavors una fórmula mixta, una fórmula interina, provisòria, i aquesta fórmula va ésser encomanar tota aquesta sèrie de coses que quedaven per traspassar — moltes d'elles traspassables i altres no — a diferents organismes per tal que no quedés desatesa l'administració. I a aquest efecte es va anar a la desaparició dels *Butlletins Oficials* de les «províncies», i no és, per tant, un principi de centralització el fet de refondre's aquelles publicacions en el *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*. És clar que no podem assegurar que això sigui un organisme perfecte ni que respongui de moment a la finalitat a la qual responien aquells *Butlletins Oficials*. El senyor Simó i Bofarull comprendrà perfectament, donada la seva pràctica en l'advocàcia, que hi han dificultats que cal esmenar poc a poc i pot tenir el convenciment de què es tindrà la deguda cura perquè s'evitin en el possible. Hi ha terminis fatals que no es poden produir amb certs retards i això s'evitarà, però compregui que en un moment la peremptorietat amb què s'ha hagut de procedir i la densitat extraordinària que implica la refosa, per tal de recollir tot el representatiu de l'administració de Catalunya, ha produït aquestes anomalies que faig present al senyor Simó, que seran corregides i esmenades.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Simó i Bofarull té la paraula.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ja tenia la impressió que el Govern no li hauria passat aquesta deficiència, que se subsanarà en una data pròxima, tal com he tingut la satisfacció de constatar, i en nom dels innumers interessos afectats, dono les gràcies més efusives.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller d'Economia i Agricultura.)

La vaga dels obrers de l'Electro-Química, a la vila de Flix

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rouret.

El Sr. ROURET: Havia demanat la paraula, senyors Diputats, a l'objecte de formular una pregunta i un prec a l'honorable senyor Conseller de Treball, però, com sigui que no està aquí present, i suposo que la seva absència és motivada per les activitats que té d'atendre en el seu Departament, jo prego a la presidència que tingui l'amabilitat de trametre-li.

Vull referir-me al conflicte obrer que ja porta cinc mesos de durada a la població de Flix. Era el meu propòsit saber com estava el conflicte aquest i quina era la intervenció o relació que hi havia tingut el Departament de Treball de la Generalitat, i formular el prec de què, si no s'hi havia intervingut, s'hi intervingués ràpidament, tota vegada que la vila de Flix es troba avui en un estat desolador, degut a què la misèria ha trucat a les portes de gairebé totes les llars, i la Companyia Electro-Química està

cometent tota mena d'abusos i atropells amb els obrers de Flix, a part de què la força pública s'ha posat decididament al seu costat, sense raó, i s'estan cometent també molts atropells contra els obrers. Puc esmentar, concretament, el cas que es dona amb la guàrdia civil, que va entrar a altes hores de la nit en el domicili d'un dels components del Comitè de Vaga i va fer aixecar, acarant-los els mausers, a tota la família, àdhuc a una dona que estava a punt de donar a llum i que és molt possible que degut a l'ensurt que va rebre, es morí.

Es més, la Direcció de l'Electro-Química de Flix s'ha aprofitat d'aquesta vaga perquè un gran nombre de persones ja velles, que treballaven allà, i que dintre de poc temps anaven a entrar en el període de jubilació, fossin acomiadades, no volent-les readmetre, i així s'estalviarà de donar la jubilació a què tenen dret aquests obrers vells.

Per tant, crec que l'assumpte té molta importància i prego a l'honorable senyor President que trameti aquest prec a l'honorable senyor Conseller de Treball i aquest intervingui ràpidament i eficaç en aquest conflicte de Flix.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà al senyor Conseller de Treball el prec que acaba de formular el senyor Rouret.

Continuació de la interpellació sobre la política electoral del Govern

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Senyors Diputats: Ahir el senyor Romeva formulava en aquest Parlament una pregunta. En el plantejament d'aquesta pregunta, l'honorable senyor President de la Cambra va considerar que, per la demanda de paraules que hi havia, era necessari que aquesta es traduís en una interpellació. L'honorable senyor President de la Cambra va demanar la conformitat a l'honorable senyor President de la Generalitat, i l'honorable senyor President de la Generalitat va dir: «No solament l'acceptem, sinó que la desitgem.» En aquestes paraules severes, escuètes, jo hi trobo el fonament de la meua intervenció d'avui. Veritablement, senyor Romeva, no solament l'acceptem sinó que necessitàvem aquesta interpellació; l'únic lloc on el Govern ha de donar compte dels seus actes, quan un Govern és elegit democràticament, és en el Parlament. Nosaltres neixem de la voluntat democràtica d'un Parlament i aquí és on hem de donar compte dels nostres actes. El senyor Romeva, que ahir sustentava una doctrina des d'un punt de vista conservadora, és cert, però una doctrina que jo entenia perfectament democràtica, perfectament liberal, fins diré perfectament republicana i catalanista, va plantejar en aquesta Cambra, amb una altesa de mires que jo em congratulo en proclamar-ho públicament, va atacar, va atacar durament l'actuació del Govern de la Generalitat de Catalunya en les últimes eleccions. Ell va assenyalar d'una manera general una sèrie de coses vagues que s'inculpaven al Govern, sense concretar-les; jo suposo que el senyor Romeva, quan no concretava, és perquè no tenia fets concrets sobre els quals apuntalar la seva argumentació.

I començava ell la seva interpellació dient: «Hem de tenir en compte que Catalunya vivia en un moment d'apassionament en què la violència de la campanya es traduïa per carrers i mitjans en un sentit que tenia una extensió i una densitat completament necessària per la vida política; però aquesta mateixa violència podia portar fruits que el Govern havia d'evitar a tota costa.» Jo he de dir que, veritablement, en el plantejament d'una qüestió política tan delicada com la que va plantejar el senyor Romeva, és necessari fer referència a uns antecedents. Aquests antecedents, si no són coneguts serenament, d'una manera objectiva, no hi ha possibilitat de refutar-los.

Tots coneixem el resultat electoral del dia 19 de novembre: es va obtenir la dissolució de les Corts Constituents i es van convocar unes Corts ordinàries de la República espanyola. Les dretes, que ja havien assolit aquesta dissolució de Corts, es van presentar a la batalla completament unides, en un estat confusionari, de tal envergadura, que fins ara encara no s'ha pogut aclarir quins són veritablement republicans i quins són veritablement monàrquics. I en aquesta posició, Catalunya va tenir un moment de vacil·lació, va tenir potser un concepte massa optimista de la potencialitat d'una sola força política, i va anar a les eleccions. Culpa dels seus dirigents, culpa també de la voluntat popular, no se'n van donar compte per estar disgregades les forces d'esquerra i les forces republicanes; i en aquest sentit la part adversària, la gent que avui no ocupa aquests escons, va fer el nucli, va presentar el front que ens va vèncer. Ens van vèncer. La victòria, mínima. Si anéssim a escatir, sumant vots, fent aquelles martingales d'eleccions, podríem dir que aquesta victòria no és real; però la Lliga, la Lliga Catalana, que és mestriàvol en saber manejar aquestes xifres i en saber arranjar aquestes coses quan li convé, va demostrar que la voluntat de Catalunya estava al costat de les dretes i no de les esquerres.

El fenomen d'aquesta política, en va produir un altre: fou la reacció. A Catalunya se sent fonament la República, a Catalunya se sent fonament també l'autonomia, i va veure el perill, davant d'unes dretes compactes, davant d'una gent que a més de dretes són reaccionaris i completament monàrquics i que van potser a una tendència més enllà de la monarquia, que és el feixisme, Catalunya sentí el perill imminent de què si no es redreçava contra aquest allau de gent de dretes monarquitizants i feixistes que es tiraven damunt de Catalunya, hi havia el perill de la vida de Catalunya com autònoma i de la vida de Catalunya com a baluard de la República. I llavors, del fons de tots els partits, com un sentiment unànim de republicanisme, de gent catalanista cent per cent — no catalanistes *Camouflés*, d'aquesta gent que ataca a Madrid i no respon a Catalunya —, va venir la unió, la concentració, la coaligació de les esquerres, que es van redreçar a Catalunya i es van presentar a les eleccions municipals compactes; i varen guanyar perquè no podia succeir res més, perquè Catalunya és esquerrista i perquè Catalunya és republicana. (*Molt bé!*)

Els que teníem la responsabilitat de govern, els que ja havíem vist, desgraciadament, des d'un lloc de comandament d'ordre públic, les eleccions del 19 de novembre, en presentar-se les eleccions del

14 de gener varem tenir la visió clara, la visió exacta, del que podia produir-se en els carrers i del que podia produir-se en els nostres pobles de Catalunya, donat l'estat de violència amb què es portaven les eleccions. Violència de part de qui? Ah! Segons alguns, violències de les esquerres; segons els altres, violències de les dretes. Jo diré: en el moment de plantejar-se aquest conflicte, jo vaig veure una violència — i no parla l'home de partit, parla l'home constient de la responsabilitat enorme que és el manteniment de l'ordre públic —, jo veia que la violència moltes vegades ve disfressada, però també és una violència: la violència a les consciències, la violència moral, la violència objectiva que és allò de dir «es vota per aquest camí o demà es tanquen les fàbriques; es vota per aquí o demà hauran d'anar a demanar pa a les esquerres si guanyen», i aquesta violència és una violència real, una violència que la V. S., senyor Romeva, que jo el considero un home just, no podria negar que ha existit per part de les dretes en aquesta campanya electoral. I es va plantejar davant del Govern el problema de l'ordre públic i de la lliure emissió del sufragi. I aquest problema és un problema que tenia que preocupar en un Govern solvent i l'havia de preocupar tant més quan en realitat ell anava a la lluita convençut que les esquerres coaligades, estretament unides, tindrien la victòria. I aleshores el Govern va dir: «Es necessari mantenir dos postulats: l'ordre públic al carrer i la lliure emissió del sufragi». I jo he de dir, en honor de la veritat, que el Govern em va dir a mi, com a encarregat d'aquestes funcions, que me'n feia responsable d'aquestes dues funcions, que jo havia de tenir el deure i l'obligació de mantenir l'ordre públic al carrer i de què tot-hom pogués emetre el seu sufragi, fos quin fos el seu pensar i segons fos la seva consciència. I en realitat, per tant, jo puc dir que de tot el que hagi passat a Catalunya, la responsabilitat directa, la responsabilitat immediata del que hagi passat, pesa damunt del Conseller de Governació, i per això jo m'aixeco avui a parlar, perquè em penso provar que aquesta responsabilitat no existeix.

Deia el senyor Romeva: «L'actuació del Govern va ésser una actuació passiva; va haver-hi passivitat. No acusa de negligència, sí de passivitat; passivitat en el sentit de què on era necessària la força pública, la força pública no hi era; de què on la força pública pogués representar un destorb pel triomf dels ideals que defensava com a partit els homes que componien el Govern, la força pública era retirada. Jo he de dir al senyor Romeva que això, dit en termes generals, serà molt efectista; però que és molt difícil de provar. Jo puc manifestar d'una manera concreta que les demandes de força pública que hi varen haver de diferents llocs de Catalunya accedien en cent vegades les disponibilitats de la força pública de Catalunya. No hi havia poble, ni vila, ni llogaret escampats per tota la muntanya i tota la plana de Catalunya, que no demanés la força pública, perquè allà on no ho demanava el Jutge municipal, ho demanava l'Alcalde, i allà on no ho demanava l'Alcalde, uns veïns es reunien i feien una instància demanant la força pública. Es traduí de tal manera la cosa que jo deia: «Amb tota la força

pública que avui tingui la República espanyola, jo no podria satisfer ni la meitat de les peticions que es fan de força pública». I, ¿què havia de fer davant d'un cas com aquest? L'única cosa lògica i humana que es podia fer: cercar els punts vulnerables on racionalment era més necessària aquesta força pública, i allà es va enviar. No hi ha un sol cas d'una petició formulada on en tenir coneixement de la realitat no s'hi hagués enviat la força pública. No hi ha hagut un sol cas en què la força pública hagi tingut instruccions d'inhibir-se davant d'una possible alteració de l'ordre públic. No hi ha hagut un sol cas, senyor Romeva, de què la força pública s'hagi fet retirar davant d'una possible alteració de l'ordre. Sé que la V. S. no ha citat, no ha volgut concretar fets; jo li ho agraeixo, i podria, en el dossier dels documents electorals del 14 de gener, citar-li casos per a demostrar-li, evidentment, que les agressions i perturbacions de l'ordre públic no varen pas partir de les esquerres que anaven unides.

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Finances.*)

Però tinc necessitat de dir-li una cosa: la V. S. va fer ahir una argumentació especial respecte els casos dels religiosos que volien emetre el vot i no va ésser possible emetre'l. No ho negaré totalment — perquè m'estimo més estipular totes les condicions d'aquest debat en el seu just límit, sense excedir-me ni un sol moment per defensa pròpia ni del Govern de Catalunya —; li diré que potser va ésser cert. Hi va haver llocs en què els religiosos, els sacerdots, les monges, es varen trobar coaccionats i no se'ls deixava votar. Es cert. Però també li diré una cosa: una de les protestes més violentes que he tingut des del meu lloc de Conseller de Governació va ésser d'homes del meu mateix partit, que m'acusaven de què havia fet protegir a una sèrie de monges que volien emetre el vot al carrer de l'Hospital. I això ho vaig complir en tots els casos mentre va ésser possible l'actuació de la força pública per la magnitud en què es presentava la lluita electoral. ¿Es que aquests religiosos que la V. S. ha presentat com a víctimes no varen ésser ells els que provocaren a la gent de Catalunya amb una actitud que desdii de la seva alta missió? ¿Es que la V. S. ignora que a la ciutat de Girona va ésser necessari detenir dues monges que anaven a votar amb nom fals i que varen passar al Jutjat? Es que ho ignora? I això es va repetir en molts llocs de Catalunya. Monges que per la seva condició, que podien votar, que se'ls hi donava aquest dret, però que no podien produir-se com a Cardona, com a Barcelona, de votar en tres o quatre seccions, fins el moment en què s'enfadava el públic...

El Sr. RIERA: I les de Martorell varen votar a Martorell i a Sant Boi.

El Sr. CONSELLER de Governació: Jo li diré que, com a governant, com a home responsable de l'ordre públic, en la lliure emissió del sufragi que té l'obligació el Govern de respectar i mantenir, en tots els moments, jo no aprovo els casos en què la gent es prenien la justícia per la seva mà. El Govern de Catalunya, el Conseller de Governació, té un concepte de l'ordre públic massa elevat per a descendir a aquests termes.

Però la V. S. ha citat un cas que no és del tot ajustat a la realitat. Citava el cas de l'assalt als diaris. L'assalt als diaris! Això sempre té un regust feixista. Les primeres coses que es manifesten en els moviments feixistes són els assalts als diaris. Però jo he de preguntar a la V. S.: quins assalts va haver-hi? Que jo recordi, tres: dos a Manresa i un a Sabadell. I li diré a la V. S.: ¿és que pot ésser responsable el Govern de Catalunya del que va passar en aquestes poblacions? ¿Pot ésser-ho en algun concepte? Ni en un concepte estrictament moral, pot ésser-ho. No. Li diré per què: a Manresa es va celebrar una manifestació autoritzada composta per cinc mil ciutadans que es va congregar a la plaça de la República en perfecta correcció. No va passar res, varen elevar un document, l'alcalde els va rebre, i es va dissoldre la manifestació. Més tard, elements perturbadors varen anar als diaris; varen entrar dintre de les redaccions, varen tirar els diaris al carrer, no van espatllar la maquinària ni molt menys; senzillament, un acte de protesta. Jo no elogio ni justifico aquest acte; al contrari, el recrimino, de tal manera que en tenir coneixement d'aquests fets m'en vaig anar a Manresa, vaig reunir l'alcalde, el jutge d'instrucció, l'oficial de la guàrdia civil que manava les forces, i de les investigacions fetes en vaig deduir el següent: que l'autoritat governativa, que en aquest cas era l'alcalde, no tenia responsabilitat en aquests fets. Per què?; perquè la manifestació es va realitzar, es va produir, en uns termes perfectament lícits; després, la manifestació va tenir una derivació que no era lícita. Per això es va manar obrir una informació; en aquesta informació hi intervé l'autoritat governativa i la judicial per a saber, en definitiva, les responsabilitats que hi hauran. El que li puc dir és que el Govern de la Generalitat castigarà en el que sigui la seva mida tot el que representin extralimitacions. Però també he de dir-li: ¿Es que coneix la V. S. en quins termes es va produir la campanya, en quins termes es van produir els diaris aquests que va ésser assaltats el dia després de la votació de les esquerres? Es que la V. S. ho coneix? Es que per a jutjar aquests casos és necessari conèixer les dues parts; la V. S. ignora que un diari carlí, de Manresa, va publicar el dia següent l'article «Una jornada vergonyosa», que comença així:

«Sigués com sigués» varen dir que guanyaria l'Esquerra. I així ha estat, «sigui com sigui», així és, apellant a totes les coaccions, a l'engany, a l'insult més groller i a la violència amb tot el descaro.

«Llicenciats de presidi i dones de mala fama varen ésser els amos del carrer i cometeren atropells els més vils i inhumans, sense que els encarregats de vetllar per l'ordre públic fessin res per impedir-ho.»

El Sr. GALÉS: Ben cremats!

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Es lícit, dintre de la campanya electoral, post-electoral, quan la victòria ha estat decisiva per les esquerres, tirar-li atacs en aquesta forma? ¿Es que la V. S. pot aprovar en cap concepte que els diaris que es diuen catòlics, carlins, diguin això: «Homes llicenciats de presidi; dones de mala fama, eren els amos del carrer.»

No excusa, això, de cap manera, però explica de vegades l'actuació del públic.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.)

Jo m'hauré de referir, a desgrat meu, a una posició política. Jo lamento — és la vegada que ho lamento més — que davant meu no tingui els adversaris per a poguer-los-hi dir noblement el que opino. La V. S., ahir, amb un instint certer, amb paraula decisiva, deia: «On s'han de defensar aquestes coses és aquí, en un sistema democràtic és on deuen dir-se les coses cara a cara.» Jo estava amb la V. S., i tots els homes liberals i demòcrates de Catalunya estaven amb la V. S., perquè si mal no recordo, veia l'assentiment de gent que està separada de la V. S. ideològicament per un abim; però en això estàveu just, com nosaltres tenim, també el gust de la justícia; i és aquí on s'havien de dir les coses, però la V. S. sap, desgraciadament, que hi ha hagut la gent de la Lliga Catalana que en comptes de venir aquí al Parlament — que jo sàpiga, aquí al Parlament no s'ha produït cap fet perquè ells no puguin ocupar els seus escons; que jo sàpiga, aquí al Parlament han tingut la seguretat personal completament assegurada; que sàpiga jo, ningú no se'ls ha tirat al damunt perquè hagin de tenir una retirada d'aquesta forma abans de venir a aquest Parlament —, aquesta gent, que des de Madrid demanen que el traspàs de l'ordre públic no sigui efectiu, aquesta gent, que fan unes declaracions excessives des de Madrid i ataquen d'una manera profunda l'arrel de l'autonomia, aquesta gent no ha vingut aquí al Parlament; i aquesta és la pregunta que es fan tots els Diputats: «¿Però és possible que la Lliga no sigui aquí a combatre el Govern de la Generalitat de Catalunya? ¿Com és que la Lliga no s'ha presentat davant del Parlament de Catalunya a dir el que ha dit fora del Parlament de Catalunya?» Jo li diré al senyor Romeva; jo diré al senyor Simó i Bofarull, que era dels homes més estranyat d'aquesta posició; els hi diré als dos el següent: jo crec que la Lliga no ha vingut aquí per una raó molt senzilla: és que la Lliga Catalana no podia dir, aquí ni podia mantenir aquí, en el Parlament de Catalunya, cara a cara amb el Govern responsable de Catalunya, les afirmacions que ha fet fora de Catalunya i contra de Catalunya. (Molt bé! Molt bé!)

I aquesta és la posició de Lliga Catalana. És molt fàcil dir des de la tribuna, és molt fàcil dir des de la premsa: «¡Oh, aquest Govern irresponsable, aquest Govern de tipus feixistic, aquest Govern no pot tenir l'ordre públic als seus dits!» Per què? Perquè de l'ordre públic en fa una arma de partit. ¿Com i quan l'Esquerra Republicana ha fet de les forces d'ordre públic una arma de partit? Quan?, jo pregunto, clarament. Si l'Esquerra Republicana de Catalunya, si el Govern de coalició de les esquerres de Catalunya volgués fer una arma política de les forces d'ordre públic, cometria un error tan fonamental que fóra imperdonable; a més, en aquest error hi trobaria el seu càstig. Jo no he pogut creure mai que les qüestions d'ordre públic, ni les forces d'ordre públic, puguin estar al servei d'un partit determinat. Aleshores si que el feixisme és completament perfilat i clar.

Però, què ha fet Esquerra Republicana? Potser ha fet una cosa que ha estranyat a la Lliga, potser

ha fet una cosa que ha deixat plens d'estupor a la gent de la dreta, i és que la força pública complís amb el seu deure. La força pública ha estat imparcial, i una vegada que la força pública s'ha mantingut en aquesta neutralitat, la Lliga diu que aquesta força és de l'Esquerra. No; la força de l'Esquerra està en el poble, i sense coaccions de cap mena guanya pel damunt del que sigui. (*Molt bé! Molt bé!*)

Hi han hagut casos veritablement lamentables, hi han hagut els casos d'Ajuntaments, els casos de pobles, que desconeixen tot el principi d'autonomia, desconeixen tot el que podia significar una estimació i un amor per Catalunya, en trobar-se davant d'un conflicte electoral, no han tingut altra solució que la següent: dirigir-se directament al Govern central de la República. Jo tinc telegrams que em va enviar el Ministre de la Governació, a títol informatiu, en què forces de Lliga Catalana, forces d'altres partits, es dirigeixen al Ministre de la Governació perquè faci justícia a Catalunya.

Tots sabem i tots coneixem la forma en què ens ha estat traspassat l'ordre públic; tots sabem que Catalunya té l'ordre públic, i que l'ordre públic és una de les bases de la seva autonomia, però tots sabem que hi ha un apartat a l'art. 9.^e segons el qual en qualsevol moment que es consideri que l'ordre públic no està garantit a Catalunya, pot recobrar-lo el Ministre de la Governació. Molt bé; és a dir que la primera vegada que es fa apel·lació a aquest principi anti-autonomista no és per gent de fora de Catalunya, que no es troba salvaguardada dintre de la nostra terra, sinó que són forces autonomistes, forces que es diuen catalanistes, forces que també es volen dir republicanes, que apellen al Govern de la República perquè prengui l'ordre públic a Catalunya.

Motivacions? Claríssimes. Si l'ordre públic fos una cosa com ha estat fins ara, una organització al servei de la gent potentada, de les classes privilegiades, no hi hauria motiu de queixa. L'ordre públic ha canviat, l'ordre públic en mans de la concentració d'esquerres no pot ésser el que era. L'ordre públic retorna al punt que havia d'ésser, que deuria haver estat sempre, un punt d'equilibri, un punt de ponderació, en les qüestions, ni cap a la dreta, ni cap a l'esquerra. Ho hem demostrat moltes vegades i ho demostrarem tantes com sigui necessari. En qüestions d'ordre públic no hi pot haver un principi polític de partit; ha d'ésser aplicat per igual per a tothom, tothom s'ha de sentir emparat amb la mateixa intensitat i amb la mateixa extensió per les forces d'ordre públic. No pot ésser l'ordre públic en mans d'una banderia ni en mans d'un partit. Aquesta és la concepció neta i claríssima del que són les qüestions d'ordre públic.

I la V. S. deia: «Es que aquesta situació de l'ordre públic podria produir un mal a Catalunya: és que aquesta situació de violències que s'ha vist en aquestes eleccions darreres podria ésser un mal per a l'autonomia de Catalunya». I a aquest plany de la V. S. jo li contestaré. Jo invito la V. S. a què repassi totes les estadístiques de les eleccions celebrades a Catalunya amb caràcter general, i jo li asseguro la següent cosa: són les eleccions en què hi han hagut menys incidents, són unes eleccions en què no hi han hagut ferits, excepte dos o tres casos en què han

estat ferits homes d'esquerra, però són les eleccions en què menys s'ha vessat sang i en què menys pertorbacions al carrer hi han hagut de totes les eleccions que s'han efectuat de molts anys ençà a Catalunya. Això ho afirmo d'una manera absoluta; no hi ha ningú d'aquí ni de fora d'aquí que em pugui demostrar que unes eleccions a les quals s'han portat aquestes violències, i encara que no s'haguessin portat aquestes violències que s'han portat a les eleccions darreres, hagin donat un resultat a Catalunya tan esplendorós en qüestions d'ordre públic. En aquestes eleccions, en dir que no hi ha hagut ferits, ja vol dir que no hi han hagut tampoc morts, i són unes eleccions que el Govern de Catalunya pot presentar-les de cara a cara a Catalunya i de cara a cara a la resta de tots els pobles civilitzats.

No hi han hagut unes actes tacades amb sang, unes actes que es puguin tirar contra nosaltres per la ignomínia d'haver observat en l'ordre públic un sentit partidista. Nosaltres en tenim un convenciment absolut. Pot dir el mateix la part adversa? ¿Pot dir-se el mateix de la Lliga? Ah!, jo no sé si poden dir el mateix. L'amic Mestres va fer una insinuació lleugera sobre els fets de Llinàs del Vallès i jo voldria concretar-los una mica més. Jo puc dir a la V. S. el següent: A Llinàs del Vallès foren detinguts — dades oficials — Azorín Gil (tres germans) i Navarro Gil, cosí dels anteriors, tots ells afiliats a la F. A. I., que anaven dirigits a un tal senyor Pedret, persona desconeguda a Llinàs del Vallès. Aquests quatre elements dé la F. A. I. anaven acompanyats de dotze elements jaumistes, i anaven a fer eleccions a Llinàs del Vallès. Jo no m'explico, senyor Romeva, jo no m'explico, senyors Diputats, com un Diputat de Lliga Catalana, el senyor Tries de Bes, durant una setmana estés denunciant al President de la Generalitat, estés denunciant al Conseller de Governació, que a Llinàs del Vallès passarien coses grosses. Jo no m'explico això, perquè jo no puc suposar de cap de les maneres que el senyor Tries de Bes enviés aquests quatre pistolers professionals, fixats per la policia, allà perquè passessin coses grosses, car a Llinàs no va passar res quan aquesta gent fou detinguda. S'ho explica la V. S.? ¿Quina connexió, quina relació lògica hi pot haver en aquests fets? Dotze homes armats, jaumistes, quatre de la F. A. I., fixats per la policia, es presenten a mantenir l'ordre públic a Llinàs. ¿Es d'aquesta manera que es concep l'ordre públic per Lliga Catalana? ¿Es així que denuncia al President de la Generalitat i denuncia al Conseller de Governació que a Llinàs del Vallès passaran coses grosses.

Jo puc dir-li a la V. S. un altre fet molt sintomàtic, i és el cas de Girona. A Girona foren detinguts dos o tres pistolers, i un d'ells, en ésser detingut, va exhibir una carta, i aquesta carta, de qui diria que era, la V. S.? Res menys ni res més que del doctor Albinyana. Anaven també a posar-se a les ordres de la candidatura de Lliga a Girona i a defensar l'Estatut de Catalunya, suposo jo, al costat de Lliga Catalana. (*Rialles.*)

Jo no vull cansar a la V. S. amb una sèrie d'incidències electorals; lamento que aquí no hi siguin els adversaris, aquests adversaris que no havien de defugir el lloc de perill i lluitar cara a cara amb el Govern de la Generalitat de Catalunya, per a dir-li que ha fet un manament. És una sèrie

de dades que són molt conegudes, però que jo les voldria portar aquí si hi fossin els adversaris, però que ara en faig gràcia a la major brevetat. Però la V. S. en la seva interpellació, tingué una part dedicada al següent: la qüestió de la identificació personal. La V. S. deia, que moltes de les coses que han succeït és perquè aquesta identificació personal no resulta eficient, perquè no hi ha manera, per mitjà d'un certificat d'un Alcalde de barri o d'una cèdula que pot ésser falsificable, de presentar-se a votar, perquè dona lloc a aquesta sèrie de coaccions, a aquesta sèrie d'aldarulls. Jo he de dir-li a la V. S. que suposo que coneix que el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, ha tingut com una de les seves preocupacions la qüestió de la identificació personal. Des de la primera època en què jo era Conseller de Governació, es va nomenar una ponència de gent capacitada perquè anés a l'estudi de la identificació personal, d'una manera que no hi pogués haver en cap cas suplantació de personalitat. Aquesta ponència ha acabat els seus treballs; s'està confeccionant un Projecte de Llei que aquest Conseller de Governació ha de portar al Govern de la Generalitat per a la seva aprovació. En el procediment aquest, on la base és la impressió digital, no pot haver-hi de cap manera la confusió ni la suplantació de la persona. Això crec que portarà a la V. S. el convenciment i la tranquil·litat subsegüent; és que el Govern de la Generalitat vol que en anar a emetre el vot l'elector pugui identificar perfectament la seva personalitat. Això està en camí. Són obres no d'un dia, ni de dos, ni de tres, com coneixerà la V. S. Té moltes dificultats, que nosaltres hem procurat llimar-les i ja està en projecte el que la V. S. volia. És una obra d'uns nou o deu mesos; aviat tindrà una realitat. Potser es discutirà en aquest Parlament, segons l'aprovi el Govern de la Generalitat o no, però ja estan fets tots els treballs preliminars. Perquè també jo crec, com la V. S., que un dels elements electorals millors és que la persona no pugui ésser suplantada per una altra.

I finalitzava la V. S. la seva intervenció, dient: «Jo sóc aquí perquè el deure envers els meus electors m'hi obliga, perquè els deures envers uns altres electors que votaren unes altres persones que creien que defensarien aquí llur posició, també m'hi obliguen. Jo voldria que el Govern de Catalunya, si en un moment determinat trobés dificultats per a la consecució de la seva autonomia, per a la implantació d'aquesta autonomia a Catalunya, no representés un partit o una coalició de partits, sinó que representés tot Catalunya dempeus». Jo dic a la V. S.: amb l'actuació de la V. S., amb l'actuació de la gent que pensa com la V. S., el Govern de Catalunya se sentirà reconfortat i enfortit. Se sentirà tan fort, que té la seguretat que si mai vingués un moment angixós per a Catalunya, per a la seva autonomia, si vingués un moment difícil per a la República, no seria Esquerra Republicana de Catalunya, ni la Coalició de partits que junt amb l'Esquerra té el Govern a Catalunya, sinó que seria tot Catalunya, tot Catalunya viva que al costat de la V. S., amb adversaris i sense adversaris, sabria fer respectar aquests drets de l'autonomia i de la llibertat de Catalunya. (Molt bé! i aplaudiments.)

El Sr. ROMEVA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Jo vaig fer en la sessió d'ahir unes preguntes al Govern, que derivaren en una interpellació. Les intervencions diverses que aquestes preguntes meves han provocat, han tingut un caràcter que gairebé faria dubtar, si jo no fes ara aquí una aclaració molt precisa de la naturalesa, de la intenció i de l'origen de la meua intervenció, perquè en realitat, aquelles preguntes que jo feia han estat contestades com si les fessin altres senyors. Però vull que consti que jo no les feia per encàrrec de ningú. Era en nom d'un sentiment de ciutadania, que crec que tots compartim; era en nom d'un amor a Catalunya, que crec que tots compartim; en nom d'un desig de demostrar que la llibertat a Catalunya ens serveix per a regir-nos millor que quan no en teníem. Jo les feia aquí perquè jo he entès sempre que l'ordre públic era una de les coses que Catalunya necessitava en primer lloc, perquè crec que, petita o gran, que jo la trobo molt petita, com fos, aquesta autonomia de Catalunya, no seria autonomia, no tindria virtualitat mentre i tant no estigués dotada de dos fonaments molt sòlids, que són: unes finances i un domini sobre l'ordre públic. Perquè jo crec que aquells problemes gravíssims que dificulten la vida de Catalunya, que influeixen en la seva economia, que influeixen en la concòrdia dels ciutadans, que influeixen en tot el que significa una estructuració nova de la seva vida, d'acord amb aquest desig i amb la realització d'aquesta llibertat que cerquem, no són possibles, s'entrebanquen a cada moment si nosaltres no som amos dels recursos del nostre ordre públic.

I, perquè jo ho creia així, és perquè jo m'interessava per aquesta qüestió, i perquè jo, sincerament, crec que hi han hagut actuacions tendencioses, en allò que es refereix a l'administració d'aquest ordre públic, és pel que jo feia la pregunta. Jo no podia prendre sobre meu responsabilitats que no fossin meves.

(Entra l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.)

El senyor Conseller de Governació ha donat una explicació política, hàbil, sobre la tònica general dels fets que es produïren extorn d'aquestes eleccions. Jo li he de deixar el crèdit, l'originalitat d'aquesta explicació, i acceptar-la tal com ell la dona, perquè no modifica els termes essencials del problema tal com el plantejava jo. Perquè jo vull admetre — jo no vinc armat d'una documentació extensa i no tinc tampoc el coneixement dels fets generals i detallat que pot tenir el senyor Conseller de Governació —, jo vull admetre que totes les alteracions d'ordre públic no han estat provocades a benefici, a profit, del resultat electoral que perseguia Esquerra Republicana o la Coalició d'Esquerrers, però jo sé que n'hi han hagut molíssimes que han estat aplicades en aquest sentit i en bona part m'ho confirma aquesta mateixa interpretació política que donava el senyor Conseller de Governació a la forma com s'havien desenrotllat aquestes eleccions. Però el que jo volia que quedés ben sentat era que allà on hi hagués l'alteració, fos de qui fos, vingués d'allà on vin-

gués l'origen, la força pública havia d'actuar i havia, en el possible, de prevenir, i jo deia que a Catalunya, a molts indrets, hi han hagut alteracions que es preveien; hi han hagut alteracions que s'anunciaven i la força pública no ha actuat, i la força pública ha estat posada en condicions de no actuar. Ja em deia el senyor Conseller de Governació, que jo no citaria casos. N'hi ha, d'aquests casos; hi ha casos en què no era que no hi hagués força pública, era que la força pública estava tancada a les seves casernes. Recentment n'hi ha hagut un, al qual és difícil que el Govern li negui veracitat, perquè la informació ha estat publicada en un diari que és òrgan polític del partit del qual forma part un dels Consellers que s'assenten en aquest banc, que són els fets de Vallbona, i la característica dels fets de Vallbona és que la força pública ha estat tancada en una sala, mentre al carrer actuava la pertorbació.

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Em permet una interrupció?

El Sr. ROMEVA: Amb molt de gust.

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Tancada per ordre de qui?

El Sr. ROMEVA: De l'Alcalde, que era al mateix temps candidat en aquelles eleccions.

El Sr. CONSELLER de Governació: ¿Però qui mana la força pública en els pobles? ¿L'Alcalde o el Delegat governatiu? I no és culpa meua, perquè hi vaig enviar cinc parelles.

El Sr. ROMEVA: Però sabia que aquestes parelles s'enviaven a un senyor que, encara que fos l'Alcalde, era part interessada.

El Sr. CONSELLER de Governació: Jo crec que un Alcalde sempre compleix amb la seva obligació, mentre no se'm demostri el contrari.

El Sr. ROMEVA: A Sampedor hi ha hagut una trencadissa general d'urnes. Durant tota una setmana no han cessat les coaccions i les impositions i s'ha imposat el pànic per part d'elements forasters. I allà, de força pública, jo no sé si n'hi havia o si no n'hi havia; però el cert és que no ha actuat. A Sabadell hi han hagut agressions que s'han vingut succeint durant molta estona contra ciutadans i ciutadanes, agressions fonamentades en aquella raó de què parlarem després, de l'hàbit que portaven. El senyor Conseller ens diu que, realment, creu que la força pública, que la missió de la força pública, que la missió del Poder públic, és mantenir l'ordre i assegurar l'exercici del dret dels ciutadans. Bé, ens podem diferenciar en l'apreciació de com ha estat aquesta intervenció en el passat, però jo celebri que aquesta declaració categòrica que ens fa el senyor Conseller sigui una cosa que tindrà, jo així haig d'esperar-ho, les seves conseqüències en una actuació subsegüent.

Les coaccions als religiosos, és cosa que s'havia anunciat amb anterioritat, i és cosa que s'ha realitzat.

El Sr. FRONJOSA: Jo ho aconsellava.

Un Sr. DIPUTAT: Les rodes.

El Sr. ROMEVA: Quan els ciutadans fan rodes en les eleccions, se'ls deté. Jo no demano per ningú la impunitat. Jo demano que la Llei es faci complir, que es castigui a qui s'hagi de castigar, però que el castigui aquell que té la missió de castigar, d'acord amb la Llei. Demano que no hi hagi la possibilitat

de què una funció que és la funció de la justícia, perquè en el fonament tot això és justícia, que és una missió sagrada en la societat, sigui realitzada per aquells que no tenen la missió de complir-la, perquè això és la cosa pitjor que ens pot passar, és la cosa més subversiva que pot passar.

Hi ha en això del vot dels religiosos, i sobretot de les religioses, una cosa que no correspon a la realitat. Es diu d'algunes que votaren amb cèdula falsa i en molts d'aquests casos el que passava és que era distint el nom de religió que tenien les seves cèdules i el nom civil amb què figuraven en les llistes electorals, o al revés.

Un Sr. DIPUTAT: Així tenen dos noms.

El Sr. ROMEVA: Però en la major part dels casos no era sols les dificultats que se'ls hi posava per emetre el seu vot, sinó que s'arribava a ultratjar-les a gratient.

El Sr. FABREGAS: Moltes votaren amb nom d'altres, que havien estat traslladades a altres punts.

El Sr. ARMENDARES: S'han de portar els documents amb la deguda forma, amb forma clara.

El Sr. ROMEVA: Tots els ciutadans tenen dret a emprar el seu vestit, i no hi ha motiu per a negar el vot, com s'ha negat a molts ciutadans, per raó del vestit. I no hi ha motiu, no hi ha raó, per tractar-los en la forma que s'ha tractat aquests ciutadans, per a atropellar-los, per ultratjar-los i fins per a despullar-los, sense que la força pública hagi amparat el dret d'aquells ciutadans.

Jo no insistiré sobre les manifestacions que vaig fer amb relació a la llibertat de la Premsa i a l'assalt a diaris, perquè el senyor Conseller de Governació acaba de fer la promesa de què es farà una investigació i es castigarà els culpables.

Deia el senyor Conseller de Governació, que aquestes eleccions havien estat pacífiques. Bé, a mi, això, aquesta manifestació — voldria dir-ho amb unes paraules molt suaus — em resulta una mica fora d'aquest conjunt de manifestacions que voldria recollir amb un esperit de benevolença, perquè em fa pensar en una cosa que m'havia fet pensar un dels detalls del què passava mentre es celebraven les eleccions. Efectivament, un d'aquests detalls em feia sospitar que el senyor Conseller de Governació no tingués un concepte massa elàstic del què és pacífic i normal. A aquest propòsit recordem que el dia de les eleccions, mentre anaven esclatant petards en el districte IV i altres indrets de Barcelona, des de la Conselleria de Governació s'anaven donant unes notes periòdiques, afirmant que les eleccions es celebraven amb tota la normalitat. I jo pensava, davant d'aquests fets: ¿és que el senyor Conseller de Governació deu considerar que és una cosa normal que vagin esclatant petards?

Una cosa potser val la pena de tenir en compte, i és que en aquestes eleccions, afortunadament, les violències no han ocasionat morts, que no hi han hagut morts. Però, han estat moltes les violències i les agressions i han resultat ferits. I aquestes coses tots hem de procurar d'evitar-les.

Jo recullo amb joia aquesta promesa de què s'està treballant per a arribar a un sistema de documentació d'identificació personal. Jo no sé si l'hora d'establir la forma d'aquesta identificació personal podem estar d'acord amb el sistema que

ha anunciat el senyor Conseller de Governació; però això en definitiva són coses de detall tècnic que ara no tenen importància i en tot cas l'haurien de tenir en el moment en què es discuteixin.

Ha fet el senyor Conseller unes al·lusions; i jo no en recullo cap, perquè no és la meua missió recollir cap d'aquelles acusacions, d'aquells retrets o del que sigui que s'adreça a una força que no és aquí present i que jo no he estat indicat ni tinc l'autoritat suficient per defensar-la. Però el senyor Conseller de Governació ha alludit a alguna cosa que s'atribueix a aquesta força i l'al·lusió té un caràcter que, potser, si jo no em pronunciés em deixaria implicat en una responsabilitat. Ha parlat de les apel·lacions que es puguin fer a fora de Catalunya; i jo he de dir-li, al senyor Conseller de Governació, que dintre de la meua modestia jo crec que sóc el més autoritzat per a protestar de totes aquelles actituds que tendeixen a portar dintre de Catalunya una acció diriment que vingui de fora. Perquè jo entenc que la llibertat ens la fem nosaltres també, jo entenc que tots els pobles lliures tenen en el seu interior problemes, dificultats, lluites, com les que tenim nosaltres, i que no van — no solament no hi van, sinó que aquesta és la senyal de la seva llibertat —, que no van a cercar a fora que els arreglin aquests problemes. (*Molt bé!*) Ah! Però és que hi ha moltes maneres de fer apel·lacions a fora, i jo dic que l'Esquerra Republicana de Catalunya, en una forma diferent, tampoc n'està lliure d'haver fet apel·lació a fora. Jo dic que un veritable sentit nacional ens hauria d'impedir, no solament d'apellar a les forces que tenen el poder, sinó d'apellar a les forces que lluiten pel poder a fora de Catalunya. Que nosaltres hauríem d'independitzar la nostra política de la política exterior. Ja sé que aquesta és una opinió que no és compartida, però jo ho dic aquí perquè és la meua, la del meu partit i la que marca una posició nostra.

Jo vull acabar aquesta intervenció meua, un xic feixuga, perquè excedeix els límits de la meua modestia personal i m'obliga a causar a la Cambra una fatiga i una extorsió desproporcionades, amb una afirmació que, potser, en mi, hi han moments, que es trobi, no diré còmica, perquè no s'hi pot trobar, però sí que es trobi com una mena de monotonia, com una mena de repetició insistent. Jo crec que la política no és un esforç per a dividir, sinó que és un esforç per a unir, i que aquest esforç l'hem de realitzar nosaltres amb més afany, amb més intensitat, perquè som un país petit, perquè som un país que té problemes i que té enemics.

Jo he fet aquesta intervenció perquè sé que aquest esforç serà molt més possible el dia que el Govern, sigui el que sigui, tant si l'integren les dretes com les esquerres, hagi arribat a inspirar a tots els ciutadans la confiança a aquesta imparcialitat que nosaltres demanem en l'aplicació de l'ordre públic, en l'aplicació de les lleis i en el compliment de les mateixes. És un interès que tenim tots, és una condició, potser la primera que hi ha, perquè nosaltres poguem arribar a produir un estat d'unió, d'apropament de totes les forces nacionals. Aquest és el motiu de la meua intervenció.

Jo recordo una anècdota de quan encara ens hàviem de reunir en aquest Parlament. S'havien celebrat les eleccions, s'estaven fent les obres per tal d'habilitar aquest palau, i un ciutadà barceloní havia estat aquí i havia vist com es disposaven els bancs i les dimensions d'aquesta sala i es veu que li va semblar petita i va trobar que aquests bancs estaven molt a la vora, i amb aquest humor un xic xaró, una mica corrossiu, que tenim els catalans, va dir a un dels Diputats: Esteu tan prop, estareu estaren sentats tan prop uns d'altres, que amb un xic de bona voluntat us podreu donar bufetades. I jo dic que Catalunya és això, és una cosa tan petita, que tots estem tan prop que amb un xic de voluntat ens podem donar bufetades, però també dic que amb un xic de bona voluntat també tots nosaltres en podem abraçar i perquè aquesta abraçada pugui ésser efectiva és pel que demano que el Govern de l'Esquerra Republicana de Catalunya doni a tot el país de Catalunya aquesta seguretat de què ells realitzaran una obra política, que és la que es creuen obligats a realitzar, i que aquí estarà el camp de les nostres discussions, però que també realitzarà una obra que serà una garantia absoluta d'imparcialitat i d'exactitud en el compliment de la Llei i en la protecció dels drets de tots els ciutadans.

L'honorable Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula l'honorable senyor President de la Generalitat.

L'honorable Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT: Senyors Diputats: Gairebé la intervenció del senyor Conseller de Governació faria inútil el discurs del Govern, però com que el Govern creu necessari recollir posicions que no han pogut ésser exposades aquí per l'absència d'aquells que al meu entendre tenien el deure de manifestar-les, això ens obliga a fer unes determinades declaracions.

En primer lloc, jo no he de contestar els representants de les diferents Minories governamentals, perquè com que el Govern té el suport d'aquestes Minories, les seves manifestacions són manifestacions que en diferents tons, matisos o temperaments el Govern naturalment accepta, i que quedaran no solament contestades sinó subratllades a través de les paraules que jo penso pronunciar. I respecte de la Minoria representada aquí pel senyor Simó i Bofarull, tampoc no puc contestar-li una gran cosa, perquè el senyor Simó i Bofarull, encara que no participant del poder, té una afinitat espiritual, ideològica, tan similar a la tònica general del Govern, que també tindria que subscriure-les en la seva part més important.

El senyor Ruiz i Ponseti, de la Minoria d'Unió Socialista, ha fet que el debat rebassés el to d'un debat electoral i ha plantejat davant del Parlament un problema d'un abast extraordinari. El senyor Ruiz i Ponseti parlava del que es podria fer, del que s'hauria de fer davant d'una conducta que sembla iniciar-se en el Govern de la República espanyola per a falsejar o suspendre els avenços de la legislació social aprovada per les anteriors Corts Constituents. Comprendrà el senyor Ruiz i Ponseti que en aquesta matèria el Go-

vern no pot fer avui una declaració terminant i categòrica; però el senyor Ruiz i Ponseti pertany a la Unió Socialista que té un representant al Govern, molt estimat, i que portarà al Govern el seu pensament i les seves orientacions que seran controlades pels altres membres del Govern. Al Parlament espanyol hi té, a més, la Minoria socialista, que està allà en pla de lluita, i en últim terme, en definitiva, el senyor Ruiz i Ponseti compren que aquest és un problema general d'aquí i de fora d'aquí, i té la seguretat plena de que nosaltres som homes de consciència liberal, que cada avenç social l'estimem com a fruit de llargs esforços de lluita i que cada pas que es retarda representa una amargor i un dolor i que, per tant, en tot moment farem allò que la nostra consciència i el nostre sentiment i possibilitats ens obliguin a fer.

I, ja liquidades aquestes qüestions incidentals, per una sola vegada vaig a parlar de l'actitud que ha adoptat la Lliga Catalana i dels arguments que ha emprat per a adoptar aquesta actitud. Per una sola vegada, perquè pel prestigi del Parlament i pel prestigi de les funcions parlamentàries, jo crec que no podem ni hem de contestar des d'aquí allò que diguin al carrer els senyors que tenen representació aquí. (*Molt bé!*) Per una vegada. Però vaig a contestar-los per a donar per liquidada, per part nostra, aquesta situació.

Ja el dia següent a les eleccions, la Lliga Catalana, en un article que va aparèixer a la *Veu de Catalunya*, el seu òrgan oficial, i en un article editorial, en afirmar que hi havien hagut coaccions va reconèixer, però, que sense aquestes coaccions també les esquerres haurien guanyat, i es va doldre, i se'n dol encara, de la manca d'assistència, de la falta d'entusiasme de les classes conservadores. Bé és veritat que aquestes manifestacions es contradiuen posteriorment amb unes altres que han fet per tal de conservar a Madrid la seva posició majoritària de cara a les seves ambicions polítiques d'allà, on han volgut fer creure que ells, la Lliga, havia obtingut un augment considerable de vots i que en canvi les esquerres els havien perdut, com si fos possible davant de la realitat dels números semblar confusionismes sobre el triomf esclatant de les esquerres coaligades arreu de Catalunya.

Allà ho van dir; però aquí no ho poden dir, i com que aquí no ho poden dir, que ja no tenen ells per dissort el servei i la companyia d'aquell estimadíssim amic el senyor Agulló, que demostrava sempre amb la seva habilitat matemàtica que la Lliga havia guanyat, aquí, com que ja no ho poden dir, accepten que les esquerres haurien guanyat encara que no hi hagués hagut aquelles suposades i fantàstiques coaccions. I, en conseqüència, si va per endavant el reconeixement de que nosaltres representem la majoria de la voluntat catalana, ¿per què no seuen aquí i per què es retiren? I si a més es tractava d'unes eleccions municipals, ¿per què no vénen al Parlament de Catalunya i en canvi no abandonen els escons del Consistori de Barcelona i dels altres Ajuntaments de Catalunya? (*Rumors d'aprovació.*)

En la conducta de Lliga Catalana no hi ha lògica, ara, ni hi ha hagut lògica abans. Durant la campanya electoral ells qualificaven ja de maniobra política el fet de que nosaltres diguéssim que aques-

tes eleccions tenien un fort caire polític; però en el mateix moment que ho qualificaven de maniobra, advertien repetidament que en cas de triomfar, que després del seu triomf que consideraven segur, demanarien la dissolució del Parlament. No hi pot haver contradicció més clara. Però ara aquesta contradicció es subratlla, perquè havent guanyat la coalició d'esquerres ells conserven la seva posició majoritària en la representació catalana en el Parlament espanyol, i en canvi es retiren del Parlament de Catalunya.

Forçós serà, per a tenir una base polèmica, cenyir-se a la nota que ells han publicat, o sia, als arguments que ells donen per tal de no ocupar aquests llocs. Arguments d'ells: Diuen que s'ha de canviar d'una manera urgent el sistema electoral. El Govern ja va dir, en el moment oportú, que segurament seria necessari revisar el sistema electoral per tal que tinguessin representació adequada els diferents matisos solvents de l'opinió catalana. Va ésser aquesta una afirmació categòrica en el meu discurs de presentació de Govern, i m'hi mantinc i s'hi manté el Govern. A més, això podia ésser motiu per a que ja no es presentessin a les eleccions sota aquest sistema en què s'han realitzat. Ara, si amb això volen donar pressa per tal que el Govern, amb una impaciència urgent, abordi i resolgui aquesta qüestió, jo dic que el procediment és contradictori, perquè el Govern no es pot sotmetre a la pressió ni a la coacció de ningú que es declari en rebeldia; el que es pot fer, i no rebutja, és acceptar les suggerències, fins les pressions parlamentàries, el lliure joc de la democràcia que obliga de vegades a transaccions i acords, però a la llum del dia, d'una manera democràtica i parlamentària en la plenitud del Parlament de Catalunya. (*Molt bé, molt bé!*)

Una altra de les raons que donen és que les funcions d'ordre públic no poden estar al servei d'un partit o al servei d'una classe social. El senyor Romeva avui ha fet unes divagacions polítiques sobre aquest extrem. Naturalment! El Govern no ha pensat ni pensarà mai en posar les funcions d'ordre públic al servei d'un partit o d'una classe social. Rebutgem l'acusació. I les paraules del Conseller de Governació, tan clares i tan definitives en tots els extrems, han estat d'una enverinada indignació i de perfecta explicació de la conducta observada en aquest sentit. Creuen que no? Ah! Doncs que vinguin aquí, que vinguin aquí i que contestin o que responguin, que el Conseller de Governació n'està freturós, el Govern ho desitja, el President empararà els drets reglamentaris i la Majoria parlamentària sabrà sempre correspondre a la dignitat i a l'autoritat del Parlament. (*Rumors d'aprovació en la Majoria.*)

A la Lliga li ha de bastar aquesta declaració que jo faig: el Govern tindrà sempre una cura especial, per la dignitat del Poder públic i pel prestigi del Parlament, de que les funcions d'ordre públic no siguin posades directament ni indirectament en benefici de cap partit, sinó, únicament, en benefici de la Llei i al servei de la República i de Catalunya. (*Rumors d'aprovació.*)

Ara bé; aquests senyor no han vingut aquí a discutir tot això, sinó que es retiren d'aquí i escandalitzen fora d'aquí i, per tant, això m'obliga, en justa reciprocitat polèmica, anar a l'atac. I vaig a l'atac. I els dic que ells no tenen autoritat davant

nostre ni per a parlar de corrupció de sufragi, ni per a parlar de falsedat electoral, ni per a parlar d'organismes ni de partits ni de classes socials que posen els serveis d'ordre públic a benefici dels seus estaments o de la seva força social o política. No. I és inútil que la Lliga Catalana hagi canviat el seu cognom, perquè tots sabem que es tracta dels homes de la Lliga Regionalista de Catalunya. (*Rumors d'aprovació.*) L'ordre públic ha estat al servei d'un partit i ha estat al servei d'una classe social quan estava a les seves mans o era dirigit o era controlat per les forces socials que nodreixen les fileres de la Lliga Catalana. (*Molt bé!*) El mal que en aquest sentit ha fet la Lliga a Catalunya és enorme, perquè és tota la història vil de l'ordre públic a la nostra terra, que comença amb Montjuïc i acaba amb Martínez Anido, i que ha creat aquest planter morbós de la delinqüència vulgar que nosaltres haurem de curar o d'extirpar. (*Molt bé! Molt bé!*) I que ells parlin d'aquests serveis, avui, ells, els responsables, els culpables d'un problema trist i greu, i que els serveixi per a arrossegar-se, com ahir, pels Departaments ministerials a Madrid i renegar de la nostra autonomia...! (*Aplaudiments.*) Ordre públic al servei d'una classe social és això: són els atestats falsos, les detencions en massa, les vagues tractades sempre amb la presó o amb el mauser o amb la guàrdia civil; l'ordre públic al servei d'una classe social o d'un partit és això. I aquests senyors, repeteixo, no tenen autoritat per a parlar davant nostre de posar les funcions d'ordre públic al servei d'un partit.

Però tampoc no poden parlar de puresa electoral ni de corrupció del sufragi. Si ells en són mestres, en aquestes coses! La corrupció del sufragi l'exerceixen ells des del començament fins a la fi: en el començament en l'acurada elaboració del Cens, que conreen per tal de falsejar-lo; durant el moment de l'elecció amb pressions en fàbriques i tallers, sobre la classe treballadora, amb aquells resorts que no són escandalosos, de carrer, i que moltes vegades fan que la gent de la democràcia s'indigni i cridi i faci actes que l'autoritat ha de reprimir, perquè el poble es troba amb aquesta coacció secreta de les classes dominants. (*Molt bé!*) En tot això ells en són mestres. I parlen ells de puresa electoral! De més, no caldria sinó recordar els noms d'uns districtes i els noms d'uns potentats; altre dany que ha fet la Lliga Regionalista a les nostres encontrades: pervertir la consciència ciutadana amb la compra de vots. Ah! ¿No recordem al senyor Claret a Manresa, el senyor Bertran a Vilanova, el senyor Lloc a Sabadell, que jo vaig haver de patir i que em comprava pobles sencers, i el senyor Aunós, el cèlebre senyor Aunós, després Ministre de la Dictadura, però que quan era de la Lliga va arribar en això a un extrem tan escandalós que, malgrat que la monarquia estava ja acostumada a aquests fets, el Tribunal Suprem li va anul·lar l'acta per dues vegades i va condemnar al districte a no tenir representació!

El company Selves ja ha explicat el que ha succeït en aquestes eleccions. Ells no tenen lògica ni tenen autoritat per produir-se tal com s'han produït, i està en la consciència de tots que el que ha passat en aquestes eleccions és el següent: Primer, que la coalició d'esquerres ha determinat un moviment d'entusiasme de tots els sectors democràtics que s'ha traduït en una superació de vots, i per altra banda, que

l'aliança de dretes ha produït, contràriament, una minva dels llurs vots, perquè per una banda anaven amb els carlins monàrquics i per altra banda aquestes fraternals aliances i maridatges amb sospitosos elements de dreta de la República, enemics declarats de l'Estatut, van fer que minvés a votació catalanista de la Lliga; i el Govern no té la culpa ni té la glòria de què Catalunya sigui eminentment catalanista i republicana. (*Molt bé! Molt bé!*) A més, el Parlament espanyol, en època de la monarquia, era fabricat pels Governs, no responia a la voluntat popular, era un artifici. Llavors els homes de la Lliga Regionalista, no sols se'n van retirar mai, sinó que foren fins última hora els darrers i desesperats partidaris d'aquell sistema de falsejament de la voluntat nacional.

Tot això em fa creure que la Lliga Regionalista ha adoptat aquesta actitud, més que després d'un pensament serè i controlat, pressionada per unes joventuts heroiques que creixen en el seu camp i que l'ha portat a aquest carreró sense sortida.

Jo desitjaria i voldria que recobressin la serenitat, en la qual cosa els hem d'ajudar en el possible, fins, si és menester, no recordant-los-hi sovint la seva passada història, per tal de que es superin en una conducta futura els pecats d'ahir; no recordant-los-hi sovint, però que em veig obligat en aquest moment per l'actitud de menyspreu que significa la seva retirada del Parlament de Catalunya, i a part de la consideració personal que molts dels seus homes em mereixen.

Nosaltres no podem acceptar les campanyes demagògiques que la Lliga Regionalista sembla iniciar avui a la nostra terra, ni podem creuarnos de braços davant les actituds de represàlia política que semblen iniciar alguns patrons de Catalunya. Rebutgem, com a bons catalanistes, les paraules antipatriòtiques i les actituds antiautonomistes d'homes destacats de la Lliga, actituds, però, que no sols són blasmades per nosaltres, sinó que han merescut avui també la condemna del senyor Romeva i que dies passats varen merèixer la condemna així mateix d'un gran prestigi periodístic de la nostra terra en un notable article aparegut en un gran diari barceloní.

La retirada del Parlament suposa un menyspreu al sistema parlamentari, suposa un menyspreu a la sobirania del poble i suposa una actitud de rebeldia davant de la realitat democràtica. Fora d'això, ¿com es pot establir el diàleg? Nosaltres, pel prestigi del Parlament, no ens podem respondre més que en el propi Parlament. Fora d'això només hi ha el pla directe de lluita en actitud de rebeldia. Que s'asserenin i meditin els homes de la Lliga Catalana respecte al perillós de què s'aprengui aquest sistema. Marxen de la democràcia del sistema parlamentari. Que ho meditin! Jo voldria, pel bé i per la pau de Catalunya, que aquesta conducta no tingués imitadors, ni tingués valedors tan sols. (*Molt bé, molt bé!*)

La presidència del Parlament ha estat sempre garantia de què tots els drets dels Diputats són respectats per un igual. El Govern no pot acceptar ni una ratlla de les acusacions llençades pels homes de la Lliga Catalana, perquè no fora just ni fora digne. El que fa el Govern és requerir-los perquè ocupin aquests escons. El Govern els requereix

i els reclama i els hi diu que el President ampararà els seus drets, que el Govern està disposat a escoltar els seus suposats greuges i a analitzar-los, i que la majoria, ara com sempre, respectarà la investidura parlamentària.

Si no ho fan així, serà una covardia o una decepció o una inadmissible plataforma política. El Parlament seguirà les seves tasques legislatives, el Govern continuarà el camí que s'ha trassat. Si les lleis que surtin d'aquí no venen controlades o suavitzades amb la fiscalització de la Lliga Catalana, i segueixen les directives úniques i absolutes d'un Govern netament d'esquerres, ah!, que els seus, que les seves classes socials els hi demanin comptes, que nosaltres farem la nostra feina, i la Llei que surti d'aquí la farem complir a tothom. (*Molt bé, molt bé!, i aplaudiments en les Minories Governamentals.*)

El Sr. PRESIDENT: Resta acabada aquesta interpellació. Se suspèn la sessió per menys de deu minuts.

Lectura d'un Projecte de Llei d'ampliació de crèdit en el Pressupost de Despeses vigent

(*Es reprèn la sessió a un quart de vuit de la vetlla. Es dona lectura al següent:*)

«DECRET

Com a President de la Generalitat, a proposta del Conseller de Finances, i d'acord amb el Consell,

He resolt:

— Autoritzar el Conseller de Finances per a presentar al Parlament de Catalunya un Projecte de Llei relatiu a una ampliació de crèdit de 380,000 pessetes al Pressupost de Despeses vigent — Capítol X. — Despeses i Obligacions de caràcter general. — Art. 4.^a Despeses Generals de caràcter circumstancial. Partida 1,209.

Barcelona, 29 de gener del 1934. — *Lluís Companys.*

(*Des de la Tribuna de Consellers, el senyor Conseller de Finances dona lectura al següent Projecte de Llei:*)

«AL PARLAMENT DE CATALUNYA

El traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat i, en general, la implantació del règim autonòmic determinen, en el període transitori actual, una sèrie de despeses que, si bé foren previstes ja en el moment de l'aprovació del Pressupost del 1933, han augmentat considerablement a mida que la Generalitat ha anat assumint responsabilitats noves i ha anat preparant la seva estructuració definitiva.

La reorganització d'oficines, els nous serveis de Sanitat i d'Assistència Social, els de l'Ordre Públic amb l'Escola de Policia, la Direcció i les Oficines d'Administració Local, el Consell de Tre-

ball, i d'altres de menys importància, motiven ja despeses no previstes, i cal comptar encara en la possibilitat de creació d'altres organitzacions de les quals possiblement no podrà prescindir-se dins del trimestre actual.

Aquests augments de despeses seran compensats i coberts oportunament amb els recursos assignats per l'Estatut a la Generalitat, quan les valoracions de serveis restin formalitzades i aprovades, però mentre no siguin en definitiva xifrades és necessari possibilitar en forma pressupostària, la realització de les esmentades despeses inajornables.

Per tant, en compliment del disposat en l'article 74 de l'Estatut Interior, el Conseller sotasignat, d'acord amb el Consell Executiu, creu del seu deure sotmetre a la deliberació del Parlament de Catalunya el següent

PROJECTE DE LLEI

Article 1.^{er} Es autoritzada una ampliació de crèdit de pessetes 380,000 al Pressupost de despeses vigent Capítol X, despeses i obligacions de caràcter general, art. 4.^a, despeses generals de caràcter circumstancial, partida 1209. Per atendre les despeses d'organització de serveis i modificacions en els existents que deriven de les necessitats motivades per la creació o acoblament de serveis en el període del seu traspàs per part de l'Estat a la Generalitat.

Article 2.^{on} L'ampliació esmentada es cobrirà amb els interessos que s'obtinguin amb virtut de l'autorització que determina l'art. 5.^o de la Llei de 27 de desembre darrer, i d'acord amb el que estableix el tercer paràgraf de l'alludit article.

Barcelona, 29 de gener del 1934. — *Martí Esteve.*

El Sr. PRESIDENT: El Projecte passarà a la Comissió corresponent. Havent de reunir-se les Comissions parlamentàries, la Presidència sotmet a la Cambra la conveniència d'aixecar la sessió. (*Assentiment.*) Acordat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dijous

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu.
4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Bases de la Cooperació.
5. Discussió del dictamen de la Comissió de Sanitat sobre el Projecte de Llei d'Aigües minero-medicinals i d'aigües pures de règim.

(*S'aixeca la sessió a un quart de vuit i dos minuts de la vetlla.*)